

Al patrulea Salon de Grafică Românească/ de Marin Gherasim

Autor: [Marin Gherasim](#)

6 nov 2014 321

Salonul de Grafică Românească a ajuns la a patra sa ediție. Faptul atestă calitatea și vitalitatea sa, și lucrul acesta ne bucură. Multe manifestări artistice s-au dovedit efemeride, confirmând parca o lege a locului. Salonul de Grafică rezistă, este la a patra ediție și sunt semne că va mai rezista. Dovada este numărul mare de artiști participanți și calitatea artei lor. Continuitatea este esențială pentru existența unui fenomen. Cu atât mai mult pentru un fenomen de cultură, pentru fenomenul de artă.

Saloanele de grafică la noi au o veche tradiție. Tradiție ce își are obârșia în perioada interbelică și care a continuat după război: saloanele de «alb-negru», saloanele de desen ori de gravură (aici ne putem mândri cu o adevărată școală, cu o adevărată «mișcare» a artei gravurii în toate ipostazele ei: xilogravură, linogravură, gravură cu acul etc.) Multe prezențe românești la saloanele internaționale au fost răsplătite cu medalii.

Avem o mare școală de desen și de gravură care trebuie continuată. Această mare tradiție ne obligă. Salonul de Grafică Românească o atestă, și faptul este meritoriu.

Tradiția este privită de unii cu suspiciune. Faptul de a-ți trage sevele din cultura trecutului, din ceea ce s-a sedimentat în secole și milenii sau în tradiția recentă este privit de către unii drept un act paseist. Or, se știe, nu suntem o generație spontanee, avem părinți spirituali, avem afinități electice, cultivăm spiritele înalte ale trecutului, cu idealurile lor de viață, de artă.

Marea cultură aceasta este: continuarea, îmbogățirea, dialogul uneori polemic cu valorile ce s-au edificat în timp. Spiritul critic nu înseamnă anulare a tot ce a însemnat efort de edificare a unei culturi. Nu este doar contestare, este și construcție.

Tradiția nu este un canon imuabil restrictiv, de nediscutat, este *o energie vie* ce pulsează în noi, o energie care ne dă puterea de a descoperi teritorii noi ale spiritului, ale creativității. Marele arhitect și gânditor care a fost G.M. Cantacuzino se întreba: «Dar ce este tradiția? O regulă de viață? O formulă?» Și răspunsul său ne lasă gânditori: «Nu. *Tradiția este o neliniște care ține spiritul treaz.*»

Am făcut această mică paranteză referitoare la tradiție, acum când vorbesc despre salonul de Grafică Românească, pentru a sublinia marea lui actualitate, faptul că se află *cu necesitate* în continuitatea întregului șir de manifestări similare din cultura și arta românească.

Galeria Simeza (Grafice de Letitia Gaba)

Dar de ce consider arta desenului atât de importantă? Artă desenului în toate ipostazele sale conceptuale și tehnice. Cred că, din toate artele, arta desenului este cea mai pură, cea mai legată de intelect, cea mai abstractă. Culoarea, s-a spus, este mai legată de simțuri, de materie, este mai senzorială și mai senzuală totodată.

Desigur că și culoarea, în ultimul secol în special, a fost regândită conceptual (Mondrian, Paul Klee, Malevici, Kandinsky ș.a.). Dar ea rămâne legată fundamental de sensibilitatea retiniană și de materie. Excesul de intelectualizare a culorii poate devitaliza pictura. De unde căutarea surselor originare, arhaice, primitive (expresionismul german, cubismul inițial, arta folclorică – Țuculescu de la noi –, arta copiilor). Theodor Pallady a ținut o dreaptă cumpănă între sensibilitatea rafinată a culorii și raționalitatea «tăioasă» a desenului și formei.

Prin desen, artistul se află în fața *problemei intelectuale de a gândi forma, de a gândi și configura spațiul*, de a gândi spațiul formelor. În arta desenului se întâlnește rigoarea omului de știință cu poetul și vizionarul. Desenul stă sub semnul lui «una cosa mentale» leonardescă...

Portret T

Iată ce scrie despre arta lucidă a lui Theodor Pallady, Anatol Mândrescu, inspiratul său comentator: «ȘPalladyț resimte desenul ca pe o dovadă a lucidității, a puterii intelectuale. „*A fixa forma*“, explică el. Dualitatea fundamentală pe care în pictură o reconciliază în sinteza necesară dintre desen și culoare și...ț se pronunță la largul ei în desen. Dacă pictura emite ideea integralității, a unității dialectice de contrarii, *desenul afirmă metodologia gândirii lui artistice*.» Desenul, după același A. Mândrescu, are «afinitate cu esența lucrurilor».

Făcând o comparație cu lumea creației muzicale, aș spune că, dacă pictura se poate compara cu muzica simfonică (am scris odată în caietele mele că pictura poate fi numită o *simcromie* prin analogie cu simfonia), desenul este mai apropiat de muzica de cameră, de quartet, de trio, de sonată.

Teoreticienii muzicii consideră quartetele și triourile lui Bethoveen ca fiind laboratorul unor căutări mai pure ale esenței muzicii, a naturii ei intraductibile. În ele se percepe mai limpede structura, arhitectura internă a muzicii decât în tumultul unei simfonii sau al unui oratoriu... Adevăr valabil li pentru muzica de cameră a unui Haydn, Mozart, Brahms.

Paradoxul desenului este că se elaborează în retortele intelectului fiind totodată de o vie spontaneitate. țâșnește parcă direct din subconștient. Energia trasării, spontaneitatea gestului (o spontaneitate îndelung exersată, elaborată), caracterul uneori capricios al traseelor, ne fac adesea să ne vorbim despre desen ca despre manifestarea spontaneității. Acest discurs dublu pe care îl putem avea despre desen vorbește despre complexitatea, despre neașteptatul lumii și soluțiilor pe care le putem descoperi desenând...

În expoziția de față ne întâlnim cu o multitudine de ipostaze ale artei desenului, cu o multitudine de soluții tehnice, de procedee, de viziuni, de concepții. Sunt imagini care își găsesc sensul, noima, în unicitatea lor, într-o experiență irepetabilă. Sunt lucrări în care amprenta lăsată de mâna artistului încarcă imaginea de misterul irepetabilului, de taina «sigilului» imprimat de ființa creatorului.

Sunt și lucrări care beneficiază de noile tehnologii ale producerii și difuzării imaginilor, care utilizează tehnicile digitale prin care imaginea printată poate fi multiplicată și difuzată infinit.

Problema care se pune nu este cea a tehnicii de realizare (veche sau foarte nouă). Problema este a substanței care se transmite, a autenticității actului creator săvârșit.

În expoziție sunt prezente foarte multe lucrări în «tehnică mixtă». Față de lucrările realizate într-o anume tehnică (tuș, laviu, cărbune etc.) sau în tehnicile consacrate ale gravurii – aquaforte, pointe-sèche, aquatinta, xilografură, linografură – tehnica mixtă antrenează un cumul de tehnici ca expresie a antrenării am spune cenestezice a mai multor simțuri.

Onisim Colta – Dispozitiv de decriptat mesaje

Artistul dorește să exprime o «totalitate» realizată din elemente eterogene ca șansă de exprimare integrală a ființei lui. De altfel, eterogenitatea soluțiilor plastice ca și eterogenitatea elementelor cu care operează (de natura figurației, a spațiilor, a materialelor etc.), în contrast cu conceptul de unitate a operei tradiționale, caracterizează artistul modern și postmodern, sensibilitatea și gândirea lui.

«Colajul» de tehnici disparate (fotografie, gravură, tuș, grafit, acrilic, monotip, pointe-sèche, soft ground ș.a.) realizat în varii asocieri cred că este caracteristic momentului actual al graficii românești. Aș îndrăzni să spun, al artei tinerilor în genere.

Sunt prezente în expoziție și tehnologiile epocii globalizării, a imaginilor realizate pe computer, a imaginilor digitale care extind spectaculos posibilitățile de exprimare ale artistului de azi.

Spiritul științific al timpului se îmbină în unele din aceste imagini cu viziunea poetică sau cu observația critică. Noile tehnologii ale imaginii se dovedesc a fi suple, «cooperante» în exprimarea «noii sensibilități».

Complicatului timp pe care îl trăim, noii problematici cu care se confruntă omul, noile media artistice se dovedesc perfect adecvate, exprimă mutațiile ce se produc în comunicarea interumană.

Salonul de Grafică Românească 2014, prin bogăția viziunilor, a soluțiilor plastice pe care le propune, este semnificativ pentru grafica românească de azi. Pentru bogăția propunerilor sale.